

Themalijn: Opleidingsdidactisch doordacht en innovatief aan de slag
Kernwoorden: netwerkleren, ontwerpprincipes, studentenwelzijn, motivatie
Presentatievorm: presentatie

Leermotivatie van studenten in Teacher Learning Groups: Ontwerpprincipes voor het pabo-curriculum

Het belang van sociaal leren voor de professionele ontwikkeling van leraren in opleiding (vanaf nu: studenten) wordt steeds meer erkend. Een van de manieren waarop lerarenopleidingen sociaal leren in hun curricula opnemen, is door studenten te betrekken bij *Teacher Learning Groups* (TLG's). TLG's zijn sociale configuraties waar (aanstaande) leraren samen leren, resulterend in een verandering in cognitie en/of gedrag op het individuele en/of groepsniveau (Doppenberg et al., 2012). Deelname aan TLG's stelt studenten niet alleen in staat sociale vaardigheden te ontwikkelen, maar voorkomt ook dat ze zich geïsoleerd voelen en de motivatie voor hun studie verliezen.

Leren in TLG's gaat echter niet vanzelf. Daarom zijn we op zoek gegaan naar ontwerpprincipes voor het faciliteren van studenten in TLG's. Op basis van een reviewstudie (Vrieling-Teunter et al., 2021) en een motivatiestudie (Vrieling-Teunter et al., resubmitted) zijn ontwerpprincipes herleid. De reviewstudie resulteerde in vijf hoofdkenmerken, namelijk 1) gezamenlijke visie en doelen; 2) een ontwerpgerichte aanpak; 3) gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigenaarschap; 4) diversiteit en gelijkwaardigheid; 5) onderliggende structuren, bronnen en rollen. Deze kenmerken hebben we vertaald naar ontwerpprincipes die als uitgangspunt kunnen dienen voor de begeleiding van studenten in TLG's. Op basis van de motivatiestudie zijn de ontwerpprincipes aangescherpt. Hierbij is gezocht naar relaties tussen de sociale configuratie van TLG's en motivatie onder 55 studenten van vier lerarenopleidingen (pabo's). De analyses laten zeven belangrijke clusters zien voor studentmotivatie in TLG's: 1) autonome inhoudelijke keuzes; 2) nieuwe kennis; 3) delen, ondersteunen van sociale vaardigheden; 4) persoonlijke doelen; 5) autonome keuzes op het gebied van samenwerking; 6) scaffolding; 7) gelijkheid in een informele sfeer. Zo vertelde een van de deelnemende studenten over het maken van autonome inhoudelijke keuzes in haar TLG: "Laat ik het zo zeggen: zij [de lerarenopleider] kwam altijd met een concept. Die eerste paar dingen stonden vast, maar op het moment dat we ermee aan de slag gingen, was het altijd: als je het goed vindt, zullen we dit dan doen of heb je een ander voorstel?".

Concluderend blijkt het onderscheid tussen homogene en heterogene TLG's belangrijk als het gaat om studentmotivatie. Bij homogene TLG's zijn bijvoorbeeld het delen van ervaringen, de steun van *peers* en gevoelens van verbondenheid belangrijk en relatief eenvoudig te faciliteren. Heterogene TLG's, daarentegen, bieden studenten mogelijkheden om sociale vaardigheden te ontwikkelen en nieuwe kennis op te doen. Hierbij is het belangrijk dat lerarenopleiders als *scaffolders* optreden.

Doppenberg, J., Bakx, A., & Den Brok, P. (2012). Collaborative teacher learning in different primary school settings. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 18(5), 547-566.

Vrieling-Teunter, E., Hebing, R., & Vermeulen, M. (2021). Design principles to support student learning in teacher learning groups. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*. <https://doi.org/10.1080/13540602.2021.1920909>

Vrieling-Teunter, E., Vermeulen, M., & De Vreugd, L. (Resubmitted). *Assessing social configurations in teacher learning groups: The 'Dimensions of Social Learning Questionnaire'*.